

Landskap: Småland Upptecknat av: Edith Österlund
 Härad: Västbo Adress: Box 5, Hüllerstorp
 Socken: Kulltorp Berättat av: Edith Österlund
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1895 i Kulltorp.

Fortsättning på självbiografien. s. 1-58.

(Skildring av 3 sagesmän.)

Präsdraegeri s. 1-2.
 Offra i källan. s. 2-3.
 Möbelsnickare. och målare. s. 7-29.
 Tättare. s. 13-15.
 Husförhö. s. 18.
 Tala ut li. s. 22-23.
 Rallare s. 38-39.
 "Hållanätjänst" - tjänst på två
 skilda gårdar. s. 44.
 Tjänares lön. s. 50.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7345 : 1

Landskap: *Småland*
 Härad: *Västbo*
 Socken: *Kulltunga*
 Uppteckningsår: *1941*

Upptecknat av:
 Adress: *Box 5 Kulltunga*
 Berättat av: *Edith Österlund*
 Född år: *1895* i *Kulltunga*.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Anders Jönsson ai född
 i Kallset, Kulltunga den 28
 Dec. 1859. Han var den 3:dje
 av 11 syskon och fick där-
 för i likhet med sin mod-
 er, tidigt försöka tjäna sitt
 bröd. Han började arbeta
 i trädgården redan vid 11 års
 ålder. Som kan ai min
 morbröder känner jag till
 hans liv tämligen ingående.
 När vattuet smade i träd-
 gården, kom han med snickar-
 re ut i bygden och lärde

Skriv endast på denna sida!

Sig även detta yrke. Så blev
han grundläggare, mura-
de källare, mura-
de brunnar o. dyl.
Alla sina besparingar lade
han i hemmet och fristäl-
de sina föräldrar att bli
skuld fria. Alla de andra
sysskonen växte upp och kom-
mer in i hemmet, men han
stannade hemma hos för-
äldrarna och blev deras
stöd även på äldre dagar.

Då varfar ej orkade skita
gården övertog han den vilken
han innehade tills år 1932.

På gården fanns en äs som
kallades Källsäson där fanns
och en s. k. jättakilla som man

offrade i. Skolmen Anders
har en gång i barndomen
offrat i denna källa och
spritt sin händer i vass-
net, för att vintern som
han hade på dem, skulle gå
bort. Han har själv berättat
om det. Till offerkillen rall-
färdade folket från bygden
i symmet vid högtider och
offrade för sina önskemål.

Skolmen Anders har varit
berörd med ett särdeles gott
minne av vad han hört be-
rättas i gamla tider. Han
har ärtal i minnet på
händelser av varjehanda slag
samt personer allt där det

skall vara - eller m. a. o. på
dess rätta plats. Traditionerna
från födelsen har han be-
litt i sin i all sin tid.

Han ingick äktenskap år
1905 men hade hans lust-
en blott till år 1907 då ~~han~~
kunde dog i besvär. Sam-
manhang med detta minns
jag ~~ett~~^{ett} ord av honom. Han
hade köpt sig ett mycket fint
fickur vilket han taggade
vid stötarbete i sin stog-
lång frie hans lusten blev
död. Detta fickur kunde
han dock ej återfinna. Han
yttrade senare på tal om den
förlorade klockan: Jag tänkte

väl det, att Selma skulle
gå ifrån mig, jag trodde väl
att jag ej fick behålla henne.
Då jag hade sturen tappor
kloran. Alltså trodde han
att detta med fickuret hade
flera betydningar med sig.

Häja, men han Anders har nog
något kvar av den tröskan
hade, då det gällde överna-
turliga ting.

Annars är det inte mycket
att säga f. o. i. Ty hans liv
har inte skifts sig vidare från
den övriga allmogens, blott
det, att han har alltid ägt
god hälsa och är ännu in
i sena ålderdomen förälskad.

vårt barn och duktig. Han
har utfört mycket arbete in
i alderns sena år. Det är
blott några år sedan han egen-
händig byggde upp veranda
vid sin fastighet i Skålskov.
Dit han flyttat år 1932. Då
han avskände sig gården. Fastän
han lever mitt i brånsprunkten
av den nya tiden, där mycket folk
bildet industrier av alla handa
slag är han dock en trogen
traditionsbärare och tillknä
med hela sin själ den gamla
tidens levnadssätt och seder.
Han kan ej heller riktigt förlik
sig med den nya tiden och lever
därför mycket i sina minnen.

ACC. N.R. M. 7345:7.
Landskap: Småland
Härad: Västbo
Socken: Kulltunga
Uppteckningsår: 1941
Upptecknat av:
Adress: Box 5, Kulltunga
Berättat av: Edith Österlund
Född år: 1895 i Kulltunga

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Karl Andersson, Källmår,
var född i Kulltunga den
12 mars 1861 och blev död
1940 i mars nära 79 år
gammal. Det är med både
vördnad och andakt jag gör
att skriva hans minna. Förd
av fattiga föräldrar, för vilken
fattigdomen ej var en böda,
vätte han upp med kunnigt
gjett av knutsärliga anlag
ett av från sina föräldrar.
Hans farde hade varit ute
i världen och sett litet av

Skriv endast på denna sida!

varje. Han var nöbelsnöckare
-konstnär. Otaliga schiffon-
jerer som han gjort är rik-
tiga konstverk. Hågen person
frågade Andersson en gång om
han inte möjligt skulle kun-
na restaurera en gammal
byrå som var alldeles förstörd.
Andersson sade då: Det går
icke att göra en paradis-
fägel av en kråka!

Som sagt, föräldrarna
var verkliga aristokrater och
Karl Andersson var också
aristokrat ut i fingerspetsar-
na. Fattigdomen kände han
väl till, den var ej heller
till någon brida för honom.

Han bar kunnudet bra och
jag tänker på honom med
beundran. Han och jag blev
goda vänner på hans äldre-
dom, jag skulle aldrig triss-
na till hans berättelser
om gamla tider. Han placera-
de saker och ting på sin rätt-
plats. Det skulle aldrig fal-
lit honom in att inte skil-
ja på sak och person. Han
gav också alla saker sitt
känsla värme. Falsk blyg-
samhet var honom främman-
de. Han var annars uppfattad
i en tid då man aldrig fick
tala om kroppen i och för
sig, men han sade ofta att:

"vad vore själen utan krypp,"
vilket också var alldeles
riktigt. Han var både snickare
och målare, han älskade
de fina möbelskulpturerna från
frånvarna tider. Han gjorde
de aller finaste arbeten i trä,
snidade de vackraste blommor
på stolsryggarna, man tyckte
att balkarna öppnade sig
av sig själv och att doften
strömmade em. Han
kunde inte göra ett dilligt
arbete om han än ofta blev
underbetald. Han var fri
mycket konstnär till det och
dessutom allt för hederlig.

Här kan målade gick penseln

utaf sig själar, tyckte man.
Det var rent förunderligt
hur nyligt arbetet gick,
det gick som en lek. Och
under tiden han arbetade
berättade han roliga historier
honom förmligen glidade
från honom. Alla hade hjärnan
roligt som komms i kontakt
med honom. Och som han
vankade omkring i bygden
och milade blev hans be-
kantskapskrets stor. Han kunde
även vara största skalden och
finfemna, alla största vetenskapsmän,
han berättade om deras ar-
beten, ja med ett ord - han
var ett levande lexikon.

På bediga stunder läste
han kemi, han kände till
de kemiska tecknen lika
väl som vi kände vårt alfa-
bet. Han var begrundad med ett
genomgående minne som min-
en kunde avundas honom.

Med oförhärskligt rikt kände
han kända originella personer
med underliga idéer och
vanor. Han var en skidespela-
re så god som någon.

Han kände väl till folk-
tron, sedan långt framman
tider, men var ej tillräckligt
ren från all övertro, vilket
han visade genom handlingar
som en del vidskepliga män-

miskor fasade fr. Ljussmear-
en 1928 mälade han ett bon-
ingshus i Trörestug. Då ett
löst lottare kom och körde
vägen fram genom byn. Bond-
en där Andersson mälade
hade bjutrat ett par får
på gården. Lottarfamiljen
hade en hund med sig som
rakt utskrämda fiken, vilka
sprungit runt så långt de kunde,
varcette de blevo liggande
med benen i väder och källa
på att tappa andan. När han
satt på detta en stund och
lottarna inte kom iväg, tog
han en stöv och störtade mot
Stjutsen, varcette han frågade dem

om de ville skynda därifrån
med sin kundska, annars
skulle han slå dem sönder
och samman. Tattarfar blev
vottskrämd, yngarna och käring-
en skrock, Tattarfar piskade
på hästen och det gick i
bror neråt vägen mot Lil-
bestorps en unge tappade mäs-
san, men Tattarfar tordes inte
stanna förrän de kommit
nedanför hela byn. Vid Hjelm
stannade de först - affären heter
så vilken ligger någon kilometer
från den gård detta skedde. Där
lekplagade sig Tattarfar fr. handla-
ren och beväpnade alla en kull
velut anfalla dem, men de över

kommer, ty tusen olyckor kommer
att drabba honom. En bonde
i Trerup sade då han gjorde
detta: "Ja se då skulle inte
kalle gjut, ty tatarer kan
troas ja vilke då inte va i
kalla klä." Karl Andersson
gjorde talet ang. alla olyck-
or som skulle drabba honom
då han sade: Vore allting så
ofarligt som dessa olyckor
så vore det inte farligt. Han
sade senare, att aldrig någon-
sin kunde det något i hans
liv som tydde på att tatarernas
olycksprofetia gick i uppfyll-
else. Och det visste jag ju,
billade han med eftertryck.

Karl Andersson var en man
med lugnt temperament ^{tyligt sett} men
kän han arg så var han inte
att leka med. Hans utse-
ende primmade om anförde
med sydlandiskt blod, av
vilket han med all säker-
het fått i arv, om man
inte misstär sig. Han visste
dock ingenting själv om detta.
Han var svarta häret och
de svarta ögonen som ofta
blevade till vid skiftning-
arna i brynnet, samt de bus-
liga ögonbrynen och den hög-
våda, krysiga pannan vitt-
nade om andra släktförhåll-
anden än våra. Han hade alltid

roliga småhistorier att berätta:

Länsmannen Vibling som på 1870-80-talet var bosatt i Värnamo, var västan smitt bekantad, genom sin västan oläsliga handstil. Denne Vibling bestod sig med en sekreterare vilken arbetade hårt för att renskriva länsmannens papper.

En dag blev det för mycket för sekreteraren, det var några punkter i ett papper som var alldeles omöjliga att tyda. Då visade han upp pappret för länsmannen Vibling och frågade honom vad där stod. Vibling stod en lång stund och stirrade på samma,

varefter han sade: "Antingen
är det 10,000 eller Göteborg,
det synes ju på samman-
hanget." Faktum var att läns-
mannen ej kunde tyda sin
egen stil förklade min
berättelse.

"Det var iussfrifr i en gem-
sacken någon gång i början av
1900-talet, då pastor J. Känd
för sin snilhet, talade ut
bibeln för folket om den stora
svinnigorden som drunknade,
eller störtade sig i havet därför
att en ond ande var i dem.
Pastorn gjorde ett uppskall
då han berättat om de störta-
de nedför branten och sade: "Det

blev en stor ekonomisk förlust
för den stackars mannen som
ägde svinen, eller vid säger
J.-son om det J.-son som
var en stor spjurer svarade
genast: "Tror inte pastorn
någonsin, att det var ett
bely som kunde till dem. Han, han,
sade prästen och fortsatte sin
värderliga predikan, utan
att vända tillfråga J.-son om
något.

När Karl Andersson en gång
inlade i en gård i en grann-
socken, väntades emellertid sonen
hem som varit i Hockholm i
4 år och ej varit hemma.
Denne kom. Han hade alldeles

Jörlorat minnet på grund av
höjtid. Då målaren och sonen
i huset skulle sätta sig till
matbordet sade den senare, vid
det han pekade på sisen under
kötat: ~~och sisen~~. - Kan Andersson
saga mig vad den här rätten
heter, jag har alldeles glömt
det? - Skall vi kalla den vid
det mest vanliga namnet så
kallas den kråva, annars kan
man ju kalla den fri sis.

- Kråva var det, ja, kråva var
det, det var riktigt Andersson!

Hai maten var aväten,
sade modern till sonen: Joau,
du ska gå och göra ett le
(grind). - Joau, sade han Joau,

Det låter så besymmerligt. Vi
skall tänka er att det är
så länge som jag kunde det
namnet, det är över fyra
år sedan jag kunde det sist.
Sedan jag kom till Hockholm
har man kallat mig vid mitt
nya namn, som också låter
stiligare! Gummor smurade
ut och Andersson förstod att
han inte uppskattade sonens
högfärd.

De flesta traditionerna
hade Andersson från sin
mor som var begåvad med ett
osedvanligt gott minne. Han
hade också mycket upp i socknen
och var född i Källmo, all-

Teles som sonen. Karl Anders-
sons fader, kennes man, var
född i orten, jag vet ej var han
var ifrån. Därfor kände han
ej så väl till ortens seder
där långt tillbaka. Blott från
den tid som han vistats i sock-
nen vilket var sedan början
år 1850 - talet.

Karl Anderssons historier
hade den fröjdesten - gent
emot många andra - ätt de
voro samma.

"En vikasträsk" - så brukade
de de kallas i dagligt tal som
talade ut lik vid begravning-
ar - hade fröjande liknelser vid
sitt tal: En människas liv

Brunn.

"Anderssons
fader tog
sedan dit han
kom, där det
gällde krabi-
korn sedan
gångens tid.
Han tillämpar
de af mig, där
dessa från sin
släkt."

är som en vävespöle, det
spolar på och spolar på
och sen spolar det ä och
spolar ä och om vi
kunnat ligga här med tom
tuta! Begravningsgästerna fick
brätt bak. bänkarna, de kunde
inte hålla sig allvarliga och
det var ju inte så underligt.

"Det fanns en kvinna som
man kallade Skjögrenskan därför
att hennes man hette Skjögren.
Hon hade rykte om sig att vara
glad åt karlar. Det kom en
hungsamlare då och då och
stannade då över en natt eller
två, men så en kvistkväll
drabbade tre främe samman

Arum.

"Skjögrenskan
var ände. Då
detta skedde.

och det blev ett morrande,
pastor Andersson, som var
kändas är stadda på frimark.
Lumpsumlare Lundgren anlände
medfrände ett fint blusby
som giva åt sin tillbedda,
lumpsumlare Pylus kom och
begärade henne med en gä-
lery och ett sticketäcke, Picken
(Kärsö / ett vidermann) gav
henne ett skilpmund kaffe. De
ville ej låta fösta något men
en illa dolt frändskap skymta-
des i männens uppsyn. Skj-
grenskan låtsade inte om något
ty hon ville inte vara osams
med någon, hon var dock säkert
frärgad på att de skulle kom-

ona samtidigt. Kristina i Kramen
hade kommit till Haggrenskan
fri att vara hos henne över nakt-
ten. Hon tyckte det blev enastående
i stugan i skogen ibland Hagg-
renskan och hade där fri beth
glickan stanna hos sig.

Ännu Haggrenskan berättade
att Karlarna inne i stugan och
att sig och Kristina i köket.
Kristina var så rädd så hon dansa-
de och svade sig själva dyrt och
heligt att aldrig gå till Hagg-
renskan mer. Karlarna lade
sig och det blev dyrt, Haggrens-
kan och Kristina lade sig också
men Kristina fördes ej bort. Då
det var dyrt en stund började

Det hvar i soffan där Bo-
cken i Hårsås lög. Ett sofflock
slogs omkull och limgesamla-
de handgren röt. Ligger du still
gubbe, annars kastar jag ut
dig på snön! Bocken som var
äldre fordes inte väppas med
handgren som var både yngre och
starkare, varför den föll med
ett grymtande knips ned i
soffan igen. Det var ingen som
saw något vidare och när mon-
gonen grydde så sprang Kris-
tina hem och det var sista
gången hon övermaktade hos
daggrenskan. En sådan natt
kunde hon aldrig haft varit sig
fjir eller senare. En kull bars

rost Kristina, med förvinning
egenkände, ropade utom på frust-
ret mitt i vatten på den
grenskan. Men var gubben
i stugan började motta ilsket
avlygsande. Denne så genast.
Han begrep väl att det var ej rum
i härsket, som det heter.

Kristina Karl Andersson
berättade som legio. Alla har
jag ej haft på minnet som
jag väl kom berättat men
jag har härmed upptäckt
dessa av de bästa. Han fri-
gade honom vid veckslutet
en gång var han varit och mil-
at under veckan, då han sade:
Jag har milat det finaste "jära

hus" som finns. Taken var den
allt den målet Samingshuset
åt en bonde som kallades
"Lammån" i vederbarn.

År 1885 ingick Karl Andersson
äktenskap med Kristina i Kram-
en, hon som blivit vittne till
rivalskapet om Skjogenskan. Kri-
stina var en klok och duktig
kvinna. Hon blev dock inte
gammal. År 1901 fick Andersson
följa henne till graven. Hon
dog av lungtuberkulos vilken
sjukdom såväl ligger i hennes
släkt. Denna sjukdom skördade
också flera personer på kort tid
inom släkten. Så stod Karl
Andersson där, mitt i fattigdomen

med fyra underbara barn.
Men som den praktige man han
var kämpade han sig igenom
fattigdomen, aldrig ledt han
om ett öre till hjälp, han ar-
betade i tålamod och blev be-
de far och mor för sina barn.

Barnen växte upp och skitte
sig väl och på gamla dagar
fick han det bra och gott.

Det är med vemod jag tän-
ker på att han är borta och
med honom har också försvun-
nit en av de kunnigaste ypper-
männen som Kullberg sett
födas. Frid över hans minne!



ACC. N.R. M. 7345:30.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5, Killeströms

Socken:

Kulltups

Berättat av:

Erik Ekkelund

Uppteckningsår:

1944

Född år

1895 i Kulltups

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min mor som var den fjärde
i ordningen av elva barn
gick tidigt lära sig försörja
sig på egen hand. År 1844
den 24 april tillträdde, hon
sin första plats i Örneshed,
Reftele socken, hos handlanden
Erik Ekkelund, bror till
Kulltups och hans hustru Han-
na Ekkelund, född Ivenonius.

Den 25 april gick hon hem
från följd ett stycke på väg
av sin moder Petronella Anders-
dotter som var knuten åt henne

Skriv endast på denna sida!

Det västbycke hon var med. Hon skulle gå till herrgården, Aggeps denna dag och stanna där tills frukade morgon då hon skulle åka med prästskjutsen som då körades av friken Niclas Ekelund en halvsyskon till handlanden Axel Ekelund.

Hon säger att hon gärna velat vända om då man gick tillbaka, men hon måste gå och inte tänka på annat. Hon skulle ingen lön ha hon skulle bara ha mat och kläder vad herrskapet Ekelund ville ge henne. Hon säger nu, att hon glämnar aldrig hur märkt det var i Aggeps kök.

Men fick dela lädd med en
piga som låg i bädd. Det var
en något underlig sovsplats.

På dagen var sängen ett
bord, på kvällen blev det
en säng. Sängen var dock inte
längre än att pigan och man
fick ha huvudet under bord-
skivan då de sova. Därför

blev det dubbelt märkt i
köket under mattan med detta
tak över huvudet. Men säger
att varken far eller senare
har kom sett en dylik säng.

Men fick mat på kvällen
och kaffe på morgonen varefter
kom fick stiga på postskjutben
mellan åtta och nio på morgn.

en. Postskjutsen gick vanli-
gen ut ifrån Aggarp. Fram-
komma till Bredaryd, fick man
ta sitt klädbyte och gå åter-
stående delen av vägen. Man
fick först främningar av
fröken Ekelund att ej av-
rika från stora landsvägen
samt friga sig för då man
kom fram till Almestad var
handlanden Axel Ekelund bod-
de. Första byn man kom förbi
var samma i Bredaryds socken,
så kom man förbi Årandsby
och Tåjet varefter nästa stopp
var Almestad. Den första gård-
en i Almestad ägdes då av
Hrsk Palm. På den tiden var

namnet Olmestad, på samhäl-
let, då kungsluset var beläget.
Detta var beläget i Olmestads
byg. "Då järnvägen kom ^{alltså} fram
i slutet av 1870-talet kallades
järnvägsstationen Olmestad ifrån
dess tillblivelse. Samhället
döptes senare om till Reftele,
men det är en annan historia."

Mors resa gick bra och snart
var hon framkommen till
sin nya plats. Då möttes
hon hjärtligt av fru Hanna
Ekelund, vilken var en god
och själöfin kvinna.

Kuskillet bestod blott av hvar
och fru Ekelund. Mor fick allt
för god vinst i hennes eget tycke,

Då koster i hennes friluftsliv
varit så farligt och många
gång kunnat ingen mat i
huset. Kaffe var hon ej van
vid, i hennes hem hade man
blott kaff kaffe vid ett par
kvällar på året, de alla sista
åren. Då mormor kokat det
i en klubb, kaffepare fanns
ej i hemmet. Mrs Ekelund drack
man kaffe två gånger om dagen,
men mormor drack så lite då hon
tyckte det ej smakade bra. Fru
Ekelund var orolig för att mormor
af för lite, men de hon var
inte van vid herrskapsmat.
Hon tyckte att all mat var sot
och hade all sorts smak. De

Jättigas kost ingick ej något
socker, det köpte man eloss till
högtiderna, till kaffet, och då
eloss $\frac{1}{2}$ skiljorund kaksocker.

Då handlande Ekeland ofta var
borta, måste man stå i den
lilla affären. Som hon hade
gott för att råka klara
hon detta arbete utan någon
svårighet. Hon behandlades
f. ö. som en medlem av familj-
en och hon säger att hon
glömmer aldrig hur snälla
herrskalet Ekeland var. Han
fordrade inget arbete av henne
som överstyg hennes krafter.

Hon fick gå på posten, som
då sköttes av en herr Appel-

gren. Så fick hon stå i affären
hjälpas till i det lilla hus-
hållet. På vintern 1874 föddes
närvarande Ekelunds första barn,
en dotter som i öfverensstämmelse
med familjens namn Eke-
lund hade ett idealiskt familje-
liv i mors trygghet, men skryg-
gorna skulle snart falla
över öfver lyckliga barn. Dock
dröjde det ännu en tid och
ingen människa trodde annat
än att handlande Ekelunds
ekonomi var stabil. Färdvägen
var under uppfrående. (Länstads-
Hälsjö järnväg.)

Redan år 1874 på sommaren
kommer järnvägsarbetet upp till

Örnestad och min minnes-
skilt en krusadglad rollare
i 60-årsåldern vid namn
Ola Berg som var en riktig
spektakelmakare. Han var att
han kunde komma i Länstaden.
Han kunde både unga och
gamla med sina visor och
sitt folkprat. Han talade och
sjöng om vartannat. Han minns
även några strofer som låd så
här: "Det är lördag i dag
Petter Jönsson och jag
vi sutto på Ålagår backe...
Han hade älsk
ä ja hade kär,
och vi hade roligt tillsammans
sullerillralla ha, ha!"

ACC. NR. M. 7345:39

Det är söndag i dag
Petter Jansson och jag
vi sutto på Sjögabergs kulle ...
Han hade brännvin och ja
hade bröd,
vi sojsa i äte så vi lagge
kunde dö!!!

Gj. Gj. Gj!

Höstmarknadsdagen
i Bislaved år 1896 lagar sig
hände Axel Ekclund, till Bislaved
som han gjorts hade i affären.
Fru Ekclund väntade på honom
då kvällen kom, men han
komdes ej av. Rätt som det var
kom en marknadskarl med
bud att hon inte skulle
vänta honom hem i dag.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Foto av
Axel o.
Hanna Ek-
lund
acc. nr. M. 7363.

Som kom stod helt utanfri
hans affärer, anade han inte
rätta sambandet. Han
trodde att några affärer
hade utgjort honom att stan-
na över natten. Den andra
dagen kom. Det kom nya bud,
nu från länsmanen att
handl. Ekblund var friklund
kåttad och införd till central
fängelset i Jönköping. Då kom
länsmanen och stängde affä-
ren. Nu Ekblund var alldeles
frikrossad han fick nu veta
av myndigheterna att hennes
man komme att ställas
infri rätta på grund av för-
falskning. Han hade älskat

ryggsman men blev tugen på
sagen till slutet. Hon blev
en förklarad kunnig hon hade
sin egen slags kännedom om hans
brott. Det hade hon ej, vilket
mer ännu i dag är alldeles
förklarad om. Hon blev också
förklarad men hon visste ju
inget alls om hans affärer.

Under rannsakan med handl.
Ekelund framkom ju, att han
frifoloket såväl väclar som
andra borgensfribindelser
och drömdes han till 3 års
straffarbete. Men Ekelund var
alldeles försviirlad och bryfyll
var att stanna hos henne
tills utredningen var över, då

man tillika försatte honom
i konkurs. Mor kvarstannade
till på vintern 1877 då fru Eke-
lund skulle flytta till en bon-
i Bitchung. Mor säger att hon
skildes med smärta från
den hjärtgoda brinnan som bli-
vit så hårt prövd av livet.

Arvid Ekelund fick sitt straff
avkortat på grund av gott
uppförande och makarna
fick återföras sommanen
år 1878. Ekelund fick 14 månaders
avkortning på straffet. Beloppet
som var förfälskat rörde sig
om 15 à 16,000 kr. således ett
färdigen högt straff. Näväl, makarna
Ekelund bosatte sig i frihysning år

1878 på kröten.

"Hon säger att hon glämnar aldrig heller, då man frände var Ekelund till Örnestad för sam-sättning. Fångervaldigern kunde komma Hissastigen skjutsen var förspänd med två hästar. Men Ekelund och man skulle gå till honom med mat hade fru Ekelund bestämt frukt, men då de kommo till Årresten kunde han inte äta av det medhårda, utan föll i gråt då han fick se dem. Då och också fru Ekelunds tillkämpade mat och hon föll också i gråt.

De fick gå hem med maten varje gång så gott som nöd.

När man gick hem från tjänsten
hade hon både bättre och mer
kläder än hon hade i sitt byte.
Då hon kom till Örnestad. Då
var hon också 3 kr. rikare
genom vittnesersättningen.
Hon tilldömts av rätten för
anlagda flera vittnesmål
vid utredningen i konkursen.

Då var man i fjälsdräk-
met en tid, med lite kondi-
tion hit och dit, då hennes
äldre syster Kristina - som
hade "kallantjänst" = tjänst på
för skilda gårdar - blev sjuk
och därför tvångades lämna
tjänsten. Det var 1878 på sommar-
en. Man gick då taga denna

plats, eller m. a. o. dessa plat-
ser. Den ena bondgården
moster Kristina haft plats på
var belägen i Sillerstorp. Den
andra var belägen i Ties-
torp i Kulltorp. Bonden i
Törestorp vars namn var
Anders Johansson, var en äldre
man och hans hustru var
i mors ålder. Den andre
bondens namn var Anders
Jönsson, gården hette Saggård
och var belägen i Sillerstorp-
byn. Denne bonde var en
kung till den fristämmande
då han var gift med bonns
äldste dotter, Lisa. Han säger
en att han skall aldrig glöm-

men dessa båda tjänster, som
var både besvärliga och soan-
de på samma gång.

Den första veckan började hon
i Torstens. Varenda morgon
vid fyrtiden sade husbonden:

"Opp må er glecka i gå till
kissa!" Han hade fått en dotter
mycket yngre än han, han men-
de att de skulle gå och njöl-
ka korva, som var installerade
i ett sommarstuga ett stycke
från gården. Kl. 5 stego han
och Maria - dottern i huset -

upp och drucko kaffe som han
hustanden egenhändig best. När han ko-
ket kaffet läste han in bönor-
na tills nästa gång, på det att

frammanen inte skulle fristå-
ra något kaffe onödigt. Han
hade två gårdar en ätting i
Tirestrup Östergård och en ätting
i Tirestrup Mellangård. Den frist-
ännda gården låg söder om
landsvägen, den sistnämnda
låg norr om landsvägen. Den
som hörde till Östergård var be-
byggd men den andra. Tus-
entens sjöar byggde ofta med
av oregelbundna slag, han tyckte
det gick för sakta för hans
lusten. När folket arbetade
i den södra gården, slags
korsarskivaren upp då det var
midsommar. Dessa sprungor då han
var som varit var för att tung-

ga fri sig av de ströta bitarna
dessa gann var underligt, ty
kon vi ej var vid dylikt.

När folket arbetade i den
nors gårdar hängdes en hand-
duk ut på en stol vid stug-
gaveln till tecken på att
arbeten var färdig. Kvinnorna
uppgjordes då, folket sprang
hem. Det värsta de orkade så
var blev långt efter. Huskond-
en kände själ och var fri-
garen i allt slags fruntimmers-
arbete. I var och varannan
timme sade han till en och
sin dotter, så snart de var inom
synhåll: "Här i gitt skvina
fleckor?" När så en vecka gått

plockade man ihop lite kläder
och gick till Skillerstorp för
att boja hos dottern och
svägen. Varje onsdag gick
hon till den andra platsen,
vilken plats hon än befann sig
på.

Husbondefolket i Skillerstorp
hade fyra minderåriga barn. Här
var också mycket arbete att ut-
föra. Kl. 5 varje morgon skulle
man stå färdig att gå upp
till Hagallorna och ugölken
komma där. Det var rätt långt
dit och en mycket backig
skogsväg. När man kom hem
därifrån röntade allskönda
arbete. Man skulle följa hus-

bruden i arbetet överallt.
Arbetet inomhus skulle göras
på vattenma då det inte
kanns med på dygn. Det
blev inte mycket vila för
en 16-års flicka, som aldrig
fick njuta en riktig sommar.

Lönen för hela sommaren
var 30 kr. fördelad mellan
svärfadern och möjan med
15 kr. för vardera. Det var med
verklig lättmod men glyttade
hem på hösten 1878.

År 1879 den 24 april tog hon
tjänst hos J. Åk. Thulin i Öster-
skog och hans hustru. Hon fick
då 2 kr. i städja och lönen för
sommaren skulle vara 18 kr.

Summa.
3 lönen
ingick och
plussade
för sommaren
1/2 skolgång
eller ett linje
1 klide eller
firklide. För
hela året
skulle det
vara dubbel
för mycket

Familjen bestod av makarna
Thulin och fru Thulins moder
som förskaffat gården till dem.

Här trivdes man gott ty
detta var ett gott hem i
alla avseenden. Thulin var
också affärsman och reste
ofta ut på affärsresor i
hela landet. I ung fjärdes
dessa första barn en dotter.

Hon trivdes så bra där
att hon stannade ändå till
hösten 1880, då hon flytta-
de på grund av att hon skul-
le ingå äktenskap med sin
far, Emanuel Peterlund. Hon
skulle flyttat den 24 oktober,
men av någon anledning kom

Stannade hon en vecka till.

Så när flyttade hon hade
hon riktiga kläder som hon
skaffat sig för sin lön. Så hade
hon 4 kr. över av lönen. För
dessa pengar köpte hon garn
till lätit (= bomullsvärk) som
de tillämnade brudarna bruka-
de väva till brudgumstyg
och lättyg = brudlinne. Då hon
kom hem vävde hon denna
vår och ordnade med väjehanda
för sitt giftermål. Den 11 dec.
1880 iungo minna föräldrar
så äktenskap och flyttade hon
så ängo till Östersky, nu som
kallas på denna gård som
ägs av far och hans syster

Clara, vilken även ingick äkten-
sken samman köst.

Fösten år 1881 föddes min
äldste bror Manfred, som blott
blev fyra månader gammal.
Han sade att det var 'styggs-
sjuka' han dog av, i vilka
bogar hade det med all
säkerhet kallats för difteri,
vilket det med all sann-
likhet var, då flera barn
døde under för samma
sjukdom. År 1883 föddes min
andre bror som ock kallades
Manfred. 1886 föddes min tredje
bror som fick heta Per. År
1889 den 8 april föddes min
fjärde bror som fick namnet

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Per Johan
Manfred f.
d. 26 sept.

Per Manfred
Florentin
f. d. 20 juni
1883.

Bror florentin
f. den 17 apr.
1886.

Edvard Ernst
f. den 8 apr
1889.

Ruth Ellen
Katalin f. d.
15 apr. 1891

Edith Rutha
Petronella f.
d. 24 febr. 1895

Fridtjof Arthur
Emmanuel f. d.
18 maj 1900.

Edolf. Han levde blott i 26
dagar. Samma höst flyttade
mina föräldrar till sitt nya
hem. Då jag och min andra
tre systrar äro födda. Min
syster Ruth föddes den 15 apr.
1891 och jag den 24 febr. (en söndag)
1895.

När jag nu tänker på min
barndom och vad mor hann
utföra i arbete då vi hann
var små, är jag förvånad
att hon bara orkade och
hann utföra så mycket arbete.

På byarna hade hon krea-
turen att sköta, då far gick
på byböcker i slitter och
skrid var hon med, man ville

Det, ty hon var glimk i arbetet.
När hon på kvällarna kom hem,
väntade tusende ting på
hennes. På kvällen sedan
vi lagt oss att sova stickade
hon strumpor, så att alla
skulle få var sitt par nya
till jul. Och lagade kläder
och vad det var allt.

För sabb cydde natt efter
natt och skrev, under det
hon gjorde dagverken om
dagarna. Det var ett jättestor-
bete minn följdrar utförde,
det kan man säga.

När vi någon gång skulle
gå till marken och mörka
i Kålsät, - dit var 5 fjärdingssj-

brukade far och mor turas
om att bära den minste
på ryggen, då denne inte
orkade gå så långt, utan
tröttnade. Men - far och mor
var alltid glada, trots fattig-
dom och umbäranden. Båda
voro humorister och sågo
livet från den ljusa sidan.

Mor så vil som far ^{är} be-
gärd med ett klart intel-
lekt och rika förståndsgåvor.

Hon var alltid redo även
att hjälpa utom hemmet.
När någon blevo svårt sjuk
i Österåker biträdde hon med
att vaka och vårda de sjuka
så länge hon ägde nog kraft

Järbill. Vändligt är antalet
av de sjukbidder som suttit
vid, utan någon som helst
ersättning. Hon läste
i dag. Hon var full av
förmåga att vilja hjälpa, sin-
en sin västa. Alla tyckte det
var kul då hon kom, ty
hon var alltid glad och kam-
mes goda hjärta har heller
aldrig förmakat sig. Hon är
nu ingången i sitt 80:nde
levnadsår och ränner omkring
i rikt hon som en god frukt
och vad vore livet utan
mer? Hon läser världspoli-
tiken och begriper den, tan-
karna är klara och hon

vi i ständigt arbete. Tidigt
och sent. Hon tycker att det
vi egendomligt att hon skul-
le uppleva en ransonering
till, hon säger att hon
hade aldrig tänkt det. Hon
läser högt in tidningarna men
det vi inte många yngre per-
soner som läsa så klart och
lydligt, läst och gott. Min
nistan vi nu att hon ännu
i många vi skall glädja oss
med sin närvaro ty hon
vi vårt hemis goda geniuss!